

DE STOLPENDANS VAN 2013

Met de activiteiten in het Jaar van de Stolp is de Noord-Hollandse piramide van de polder prominent in beeld gekomen. Ga maar na: drie beschreven fietsroutes en een druk bezocht en vruchtbaar Symposium waardoor de stolp nu bij beleidsmakers en architecten nog steviger op de kaart staat. Ook tentoonstellingen en lezingen en de presentatie van een levensgrote stolp op de Amsterdamse Uitmarkt. Bovendien volgde inmiddels de culinaire route *Te stolp gaan* en let op: er komt de *Open stolpendag* op zaterdag 5 oktober waar bij zo'n 60 stolpen de (dars-)deuren wijd open zetten (onze najaarsexcursie verhuist naar voorjaar 2014).

De dans der daklichten

Recent verscheen de herziene versie van *De dans der daklichten*. Richtlijnen bij verbouwing

en herbestemming. Nuttige info en adviezen, niet alleen om stolpdaken ('het dak is de stolp') te vrijwaren van vele kriskras gestrooide dakramen en zonnepanelen maar ook over wat te doen bij gevelindeling, voegwerk en erfindeling. Leden/donateurs ontvangen hierbij een exemplaar.

Stolpenprijs 2013

Aandacht in dit nummer voor de Stolpenprijs 2013 van de provincie. Vele Vrienden van de stolp bewonen een door hen verbouwde en gekoesterde stolp. Het resultaat zou in dat geval best aangemeld kunnen worden om in aanmerking te komen voor die stolpenprijs. Ook tips over andere fraai herbestemde stolpen zijn welkom. En stolpen met een interessante levensloop zijn in te sturen voor opname op de site van Oneindig Noord-Holland. ▲

Met de fietsroute door Oostwoud.

Veel belangstelling voor de levensgrote stolp op de Uitmarkt in Amsterdam.

Stolpcamping Veerhof in de Binnenkijker.

FOTO'S: MART GROENTJES

INHOUD

- ▲ 2013 Jaar van de Stolp
- ▲ De dans der daklichten
- ▲ Stolpenprijs 2013
- ▲ Binnenkijker
- ▲ Kiek 24, 25 en 26
- ▲ Boer & Jongens
- ▲ Stolpen in het nieuws

ipsis

marketing • reclame • internet • crm

creëer effect!

Effectieve webshop vanaf
€ 1190,-

www.ipsiswebstart.nl
www.ipsis.nl

Houtaantasting?

ATTACK

DIERPLAAGBEHEERSING

effectieve bestrijding met garantie

ISO 9001:2008 gecertificeerd

40 jaar gespecialiseerd in het bestrijden van houtaantasters, zwammen en vogelwering

**HOUTWORM
BOKTOR
BONTEKNAAGKEVER**

**HEERHUGOWAARD
072-57 43 756**

WWW.ATTACK.NL • VCA-GECEERTIFICEERD • WWW.ATTACK.NL

Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijnenspuiterij

M.C. van Voordenstraat 2, 1483 GB De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

Hout 100% duurzaam

Bomen zuiveren de lucht en produceren zuurstof (O₂). Daarnaast nemen groeiende bomen CO₂ op. Dat betekent dat bossen het broeikaseffect verminderen en daarmee klimaatverandering tegengaan.

Tot in detail verantwoord maatwerk

Visser Hraam

Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl

KLAVER
MAKELAARDIJ

KIJK VOOR HET
GROOTSTE
AANBOD
STOLPEN
IN NOORD-
HOLLAND OP
WWW.KLAVERMAKELAARDIJ.NL

KLAVER
MAKELAARDIJ

Trambaan 12
1733 AX Nieuwe Niedorp
T: 0226 414 008 | F: 0226 414 009

Tuinca Landelijk

WWW.KLAVERMAKELAARDIJ.NL

2013 JAAR VAN DE STOLP

Het Jaar van de Stolp, de Noord-Hollandse versie van het Jaar van de Boerderij, heeft tot nu toe de stolp stevig in het nieuws gezet.

Zo werden in samenwerking met de Cultuurcompagnie drie beschreven fietsroutes in West-Friesland en de Zijpe uitgegeven (het fietsrouteboekje is meegezonden met Nieuwsbrief 74). In het weekend van 21 en 22 september werd in de Medemblik-route op drie stolplocaties de culinaire manifestatie 'Te stolp gaan' toegevoegd.

• Symposium

Samen met Welstand Noord-Holland is in de Hervormde Kerk in Hoogwoud het symposium 'Onder de stolp' gehouden, met (vraag-) stellingen op het behoud van de stolp en herbestemming met gebruik van eigentijdse vormtaal. De sprekers belichtten ieder vanuit hun vakgebied een invalshoek (de referaten zijn op te vragen bij het secretariaat). Het symposium trok het maximum aantal deelnemers van 130. In middagge-deelte was een wandelexcursie langs vier stolpen opgenomen.

• Tentoonstellingen

In Alkmaar toonde in juli en augustus Ruud Spil zijn werken uit de serie 'Kijk op koeien'. Hij legde de laatste boerderijen waarin nog een veestalling in bedrijf is vast op schilderijen, tekeningen en film. De tentoonstelling, in het gebouw van Cultuurcompagnie en Regionaal Archief, werd aangevuld met onze reizende tentoonstelling 'De stolp in beeld'. Stolpen geschilderd, getekend en gefotografeerd door 'zondagsschilders' en professionele

kunstenaars waren het weekend van de Open Monumentendag te zien in de Laurenskerk in Kolhorn. In Assendelft stelden de bewoners van Dorpsstraat 601 hun verbouwde stolp open voor bezoek.

• Uitmarktstolp

De Amsterdamse Uitmarkt werd voorzien van een levensgroot stolpmodel waarvan de gevels waren gekopieerd van de beroemde stolp De Eenhoorn. Binnen liet Cultuurcompagnie een staalkaart van projecten zien en waren onze reizende tentoonstelling en de stolpenfilm 2013 te zien. Niet alle bezoekers (een half miljoen) van de Uitmarkt zullen de stolp bezocht hebben, maar vast staat dat het er zeer vele waren.

• Stolpverhalen

Op de site van Oneindig Noord-Holland zijn 17 stolpverhalen met beeld opgenomen op speciale themapagina's. De verhalen zijn afkomstig uit onze rubriek Binnenkijker. Met de speciale activiteit 'Trots op onze stolp' worden verhalen, belevenissen, gedichten, foto's, en schilderijen gevraagd in te zenden. In november worden de inzendingen overhandigd aan de Boerderijstichting.

• Herbestemming

In het provinciale herbestemmingsprogramma zijn drie voorheen agrarische bouwwerken opgenomen. Na een bijeenkomst in Den Oever op 30 mei volgde op 13 september een bus-tour langs enkele geslaagde voorbeelden. ▲

Het stolpensymposium, Hervormde Kerk, Hoogwoud.

Eerste exemplaar Dans der daklichten voor C. der Koning.

In Alkmaar toonde Ruud Spil zijn koeienschilderijen.

OPEN STOLPENDAG

Meer dan 60 te koop staande stolpen zijn opengesteld op de Open Stolpendag zaterdag 5 oktober. Bovendien staan vijf stolpen open om meer te weten te komen over de originele indeling en constructie, over geslaagde verbouwingen, duurzaamheid en erftransformatie. Experts zijn van 11 tot 17 uur aanwezig. Een activiteit van Boerderijstichting, Klaver Makelaardij en Cultuurcompagnie.

• **OOSTERBLOKKER**, Oosterblokker 99, 1696BC De familie Van Diepen kocht enkele jaren geleden een agrarische stolp met vierkant en stallen in authentieke staat. Zie (en hoor) hoe ze de afgelopen jaren met behoud van de originele onderdelen hier een woonstolp hebben gerealiseerd.

• **TWISK**, Dorpsweg 162, 1676GK

De mooi gelegen stolp aan de Dorpsweg 162 is nog grotendeels authentiek met originele

FOTO: MART GROENTIES

koestal en prachtig erf met boomgaard. De familie Kok vertelt samen met onze Anneke Zandt over de historie en vroegere bewoning (die te koop staat).

• **WIERINGERWAARD**, Zuidzijperweg 18, 1766HA De familie Welter schakelde het in stolpverbouwing gespecialiseerde aannemersbedrijf

van Hans Iwema in. Een bijzondere klus om een vroeger restaurant (De Boogbrug) voor bewoning geschikt te maken. Over hoe en wat van deze uitgebreide verbouwing.

• **ANNA PAULOWNA**, Kleiweg 3, 1761LA

De grote stolp is in vrijwel originele staat en de bedoeling van de bewoners Peter van Zutphen en Ineke de Moreé is het grote erf te transformeren in een cluster van bijpassende bewoning voor nieuwe bewoners; met duurzaamheid hoog in het vaandel.

• **SINT PANCRAS**, Benedenweg 72, 1834AK

Mooie gelegenheid om Piet Tamis, onze bouwkundig adviseur, hier te ontmoeten. Hij geeft rondleidingen in deze charmante stolp (die te koop staat). Maar vraag hem ook alles over constructie en materialen, restauraties en verbouwingen in andere stolpen.

Meer info en nieuws in de speciale Stolpenkrant en www.openstolp.nl ▲

Stolp 'Jacobshoeve' door Maarten omgetoverd tot woning met bed&breakfast

BOUWKUNDIG ONTWERP-
EN TEKENBUREAU
KONING BV

SCHREPEL 12 DE GOORN - TEL.: 0229 - 540996

WWW.MAARTEN-KONING.NL

Bakkum / september 2013

WEIJNTJES
HANG- EN SLUITWERK

Amsterdam Z.O. Amsterdam
Utrecht Bussum 's-Hertogenbosch

WWW.WEIJNTJES.NL

Van Lierop

Conserveert & Herstelt Hout | Verdrijft Vocht

Houtinsectenbestrijding | Zwamsanering | Houtrestauratie | Vochtwering

Gratis controle
op aantasting

Meer dan 50 jaar "De grootste vriend van de Stolp"

op het gebied van houtworm en boktorbestrijding en herstel
van rotte balkgedeelten met epoxytechniek.

BEL: Heerhugowaard 072 5741856 Tevens vestigingen in Assen en Alphen a/d Rijn **www.vanlierop.nl**
ISO 9001, VCA* & KOMO gecertificeerd. Lid NVPB. 50 jaar ervaring. Schriftelijke garantie.

Een droom wordt verwezenlijkt!

Voor al uw nieuwbouw-,
verbouw- of restauratieplannen,
kunt u vrijblijvend contact met
ons opnemen.

Architektenburo Cornelis de Jong bna.

Architekt: Bert van Langen
Middenbeemster, telefoon 0299 681407, website www.abcdj.nl

AANNEMERSBEDRIJF WEST-FRIESLAND

AWF

Dr. Nuyensstraat 20 • 1617 KC Westwoud • www.awfbouw.nl

Schermerhorn, Oostmijzerdijk 8

Wonen in een stolpboerderij in een landelijke omgeving en toch dichtbij het dorp en de stad. Dat kan in deze stolpboerderij, afm. 15,50 bij 16,50 m op een kavel van 5.050 m2 met enkele handige schuurtjes op het erf. Prachtig gelegen aan de dijk van de Mijzerpolder. Hier kunt u uw eigen paard houden. Gelegen op circa 10 km afstand van Alkmaar.

Vraagprijs € 390.000,- k.k.

Info bij makelaar George van der Velden

AGRITEAM NOORD-HOLLAND B.V.
Noordervaart 30 • 1841 HA Stompvoren
Tel. 072-5039797 • E-mail oordholland@agriteam.nl

www.landelijk-wonen.nl

DE DANS DER DAKLICHTEN

SANDER DOUMA: "AAN DE OERVORM HERKEN JE NOORD-HOLLAND"

Sander Douma is praktiserend architect in Stompvoren. Op de vraag welk belang hij aan het dak van de stolpboerderij toekent, antwoordt hij het volgende. "Het dak is de stolp. De typerende vorm van het dak in het landschap is de herkenbaarheid van de boerderij. Van onze stolpboerderij. Je kunt in dorpen de nieuwbouwwijken slopen zonder gevolgen voor het streekeigen karakter, maar de stolpen in een dorp slopen maakt het hele dorp, de gehele streek in één klap onherkenbaar. Die oervorm is zo krachtig, zo sterk; aan de piramide herken je heel Noord-Holland."

Wanneer en waardoor is de trend van lichttoelating via het dak eigenlijk ontstaan?

SD: "Als de boer aan het eind van de 19e eeuw onder het dak boven het woongedeelte van de stolp wil slapen, ontstaat de eerste vraag naar licht en ruimte. Dan verschijnt de eerste dakkapel en wordt bijvoorbeeld de houten topgevel toegepast. Als de functie van de boerderij vanaf 1970/80 omslaat van agrarisch bedrijfsgebouw naar wonen, soms in combinatie met andere vormen van werken, en men ook de verdieping wil gebruiken voor woonoplossingen, ontstaat er meer vraag naar ingrepen in het dak voor meer licht. Er verschijnen meer (Velux) dakvensters en meer dakkapellen, ook op de zijkant. Van piepklein tot groot en groter, vaak recht, soms slecht, tot de van de villa afgekeken Gooise variant aan toe. Begrijp me goed, ik ben een fervente voorstander om ingrepen in het dakvlak te vermijden. Mijn eerste keuze zal altijd zijn in het zoeken naar oplossingen met gebruik van vlak glas dat meeloopt in de lijn van het vlakke dak! Verder is het vooral een kwestie van verhoudingen en ritme."

Zijn ingrepen in het dak modegevoelig?

SD: "Modegevoeligheid heeft altijd al bestaan. In de droogmakerijen verschenen immers

stolpboerderijen met stadse gevels. De 17e eeuwse investeerder uit Amsterdam nam zijn statussymbool, het eigen grachtenpand, mee naar de polder. Dat afkijken, na-apen en meenemen is van alle tijden. Van Noord-Hollandse boeren is het bekend dat ze de stolp 'meenamen' naar nieuwe vestigingsgebieden. Denk aan de Haarlemmermeer, maar ook het Zeeuwse Schouwen. Er zijn zelfs voorbeelden van stolpen in Limburg, Vlaanderen en Noord-Duitsland. Het huidige andere gebruik van uitsluitend wonen, meervoudig wonen of een combinatie van wonen en (niet agrarisch) werken vraagt om aanpassingen in bijvoorbeeld het dak. En dan zeg ik: pas zoveel als mogelijk vlak glas toe."

Is het bij functieverandering absoluut onmogelijk het dak te ontzien?

SD: "Dat hangt sterk af van de eisen en de wensen van de nieuwe bewoners en wat de mogelijkheden van de betreffende stolpboerderij zijn. Nooit is een situatie dezelfde. Met andere woorden een stolp verbouwt je nooit statisch. Soms kan het monumentaal, soms moet dat ook. In andere gevallen moet je kunnen kiezen voor het gebruik van andere materialen, maar altijd met respect voor de oervorm. Zelf pas ik wel eens een verticale

glasstrook toe, een plat glasvlak met enorme mogelijkheden. Er treedt dan over een grote lengte licht binnen, dat bijvoorbeeld om een indirecte manier verder naar binnen kan worden gebracht."

Moet een ingreep altijd historiserend zijn?

SD: "Wat mij betreft juist niet. Door wensen en mogelijkheden goed te benutten, is het goed mogelijk om met moderne ingrepen en met ander materiaal verrassende oplossingen te maken. Niet alle stolpen zijn bovendien even monumentaal. Je ziet dat overigens ook aan stolpboerderijen zelf, je leest opeenvolgende tijdperken soms in de toegepaste bouwstijlen of detaillering af. En ... het is nu 2013! Alleen historiserend is bij mij niet zaligmakend. Zowel met een historiserende als een aanpassende restauratie moet je in feite blij zijn, want in beide gevallen wordt er geïnvesteerd in het behoud van het karakter van Noord-Holland."

Wat is er dan nog fout?

SD: "Het is absoluut fout om teveel toevoegingen te maken, want dat is afbreuk doen aan het dakvlak, aan het kapitale karakter. Tussen architect en opdrachtgever of nieuwe bewoner levert kan dat nog wel eens een flink spanningsveld opleveren. Vooral als men in eerste instantie veel wil, terwijl een stolp al zo veel ruimte en mogelijkheden biedt. Dan moet je mensen met argumenten overtuigen wat wel kan en wat niet. Dat lukt dan vrijwel altijd. Ik teken dan wel eens de etage van een eengezinswoning onder het dak van de stolp. Dan blijkt hoeveel ruimte er feitelijk beschikbaar is. Met de huidige tendens van functieverandering is een vrijkomende stolp te veranderen in allerlei bestemmingen.

Bijvoorbeeld een showroom, een gemeentehuis, een restaurant. Het gebouw heeft door zijn eenvoudige, maar effectieve constructie ongekende mogelijkheden voor indeling. Onder het dak is geen dragende muur in het pand te vinden. Nogmaals de ruimte.

Lichtstrook, Woeste Hoeve, Groet.

Lichtstrook, Wittenburg, Stompvoren.

Dakramen en brandtrap, De Hulst, Oterleek.

ZONDER STOLPEN ZOU NOORD-HOLLAND NOORD-HOLLAND NIET MEER ZIJN

Met volumes tot 2000 m³ en meer bij dubbele vierkanten mag je gerust van reusachtig groot spreken. Een stolp is in elk geval altijd groter dan een eengezinswoning!”

Is het type stolpboerderij nog bepalend voor de keuze bij ingrepen aan daken?

SD: “Wat mij betreft niet. Een West-Fries type is niet moeilijker of anders dan een een Wieringer skuurskot of een Noord-Hollandse normaalstolp. Kleinere stolpen hebben wel meer beperkingen, minder mogelijkheden.”

Heb je nog een ‘gouden’ tip?

SD: “Pas eens een verticale glasstrook in het dakvlak toe, daardoor ontstaan verrassende mogelijkheden en kun je veel licht binnen brengen. Ik fantaseer zelf wel eens over donker getint glas of glaspannen.”

Heb jij uit je eigen praktijk voorbeelden waarop je zelf trots bent?

SD: “Dan noem ik er vier. Eén. Het herbestemde kerkje van de Noorse Broeders aan de Westdijk in de Schermer. Dat is van een bouwval weer een mooi ding geworden. Een totaal andere functie, helemaal vernieuwd en kan jaren mee. En ... met een lichtstrook in het rieten dak. Ten tweede. Wittenburg, het gemeentehuis van de gemeente Schermer. Een zeer geslaagde combinatie van herenhuis en stolp met gebruik van oude en nieuwe materialen. Voor mij is dat een plaatje. Op de derde en vierde plaats voorbeelden van een sociale voorziening. Hieruit blijkt maar weer dat het ontwerp van een stolp voor veel dingen aangewend en aangepast kan worden. Het beschermdwonen-project in de stolp ‘De Vlindertuin’ bij Hoorn. Het was ook voor mij verrassend hoe relatief gemakkelijk er woonappartementen en gemeenschappelijke ruimten onder het stolpdak bijeengebracht konden worden. Een mooie ontwikkeling en een mooi resultaat. Dat geldt ook voor ‘De Hulst’ in Oterleek. Van bouwval tot pracht van een zorgboerderij met mooie invulling van bijgebouwen op het erf.”

Wat moeten mensen vooral doen of laten?

SD: “Vooral NIET slopen. Daarmee helpen we het streekeigen karakter van Noord-Holland niet vooruit. Iemand moet zich vooral eerst verdiepen in het karakter, de constructie en de mogelijkheden van een stolp. Een goed en karaktervol resultaat draagt bij een minimaal waardevaste investering. Als iemand het niet weet, gaat hij of zij naar een architect.” ▲

DE DANS DER DAKLICHTEN

MAARTEN KONING: "HET DAK IS DE HOOFDVORM. HOU DAT ZO"

Maarten Koning bestiert een unieke combinatie van een tekenbureau aan een bouwbedrijf. In samenwerking in staat elk bouwprobleem te ‘tackelen’. Of het nu een herbouw is na een verwoestende brand, zoals het geval in Callantsoog en Venhuizen, of een kleine verbouwing. Ook dakrenovaties zijn uitdagingen waarvoor hij zijn vakmanschap en sterke oplossingsgerichtheid graag inzet. Met grote tevredenheid kijkt hij terug op het karwei (met de koeien nog op de lange regel) in Jisp. Dak geheel vernieuwd met binnen een totaal nieuwe indeling, terwijl veehouder Piet Praag z’n koeien gewoon bleef melken. Een topproject noemt Maarten dat zelf. Van Gooise dakkapellen moet hij niks hebben, die passen heel slecht in de vormtaal van de stolpboerderij vindt Maarten.

Vroeger zaten er toch ook daklichten in een stolpdak?

MK: “Jazeker. Maar heel summier. Er was immers in het concept van de stolp als boerenbedrijf geen enkele noodzaak voor licht onder het puntdak. Daar lag alleen maar de wintervoorraad hooi. Een kistgat, okay, of een paar glazen dakpannen, dat zag je ook nog wel eens. Of, zoals in de topgevel van een staart, kwam er licht binnen via de ramen van een loze dakkapel in het dakvlak voor. Vanaf 1850 verschijnen er gietijzeren dakramen van vier dakpannen groot. Maar mondjasmaat, nogmaals het was nergens voor nodig, de zolders waren leeg en de mensen werkten en woonden op de begane grond en leefden met het ritme van dag en nacht.”

Kom je de kwestie van daklichten vaak tegen in je eigen praktijk?

MK: “Nou en of! Daar draait het in de meeste gevallen om. De functieverandering van boerenbedrijf naar alleen een woonfunctie, dubbel bewonen of wonen en werken vraagt om een fundamenteel andere invalshoek. De behoefte is dan sterk veranderd en vraagt om

Stolpdak als gatenkaas, Uitdam.

andere oplossingen voor lichttoetreding, ook via het dak. Dan is het zaak om de wensen en de vorm van de stolp goed bij elkaar te brengen. Heeft de stolp een rieten kap of is ie gedekt met dakpannen? Is het een normaaltype of een Westfries model met voorhuis. Elke stolp zijn eigen gepaste oplossing met de nieuwe functie als uitgangspunt. En dan: zo min mogelijk.”

En dan die daklichten, je ziet er nog al eens een hele dans van.

MK: “Dat is soms zeker zo bij nieuwgebouwde stolpen, daar is volgens de geldende regels een fors daklichtpercentage voorgeschreven. Zo’n dans ontstaat vooral wanneer ze in een te los verband zijn aangebracht en niet symmetrisch de hoofdvorm volgen. Verhoudingen, zorgvuldig groeperen, materiaalkeuze, pannendak of rietgedekt, het is allemaal van belang.”

Soms zie je ook oplossingen met een loggia.

MK: “Daar kan ik heel kort over zijn. Zo’n gat in het dak vraagt veel onderhoud en is peper-

Dakramen als confetti, Wogmeer.

duur. Binnen ruimteverlies, isolatieproblemen, lekkage. Kortom: rottingen.”

Heb je voorbeelden van goede oplossingen?

MK: “Het toepassen van verticale lichtstroken geeft ongekende mogelijkheden. Wordt te weinig gepromoot naar mijn idee. Ook het toepassen van verticaal geplaatste, rechthoekige modellen Velux dakramen met name bij

rietgedekte stolpen kan heel goed werken. Het gaat om het op te lossen probleem, het gevoel voor de vorm, de maatvoering, de verdeling in het dakvlak. In Wijdenes verbouwden we aan de Kerkbuurt een stolp naar een nieuwe woonfunctie, in Assendelft aan de Dorpsstraat een herbouw met behoud van het vierkant, in de Wijde Wormer aan de Zuiderweg (met paarden op stal) een

totale dakrenovatie en in Wijdenes aan de Zuiderdijk een nieuwbouw op een historische molenplek. Goeie oplossingen, vind ik zelf.”

Wat moeten mensen doen of juist laten?

MK: “Niet slopen, maar hergebruiken en de oude functie laten spreken, hou een gedeelte voor wat het is. Dat vraagt lef, maar geeft meerwaarde, daar ben ik van overtuigd.” ▲

DE DANS DER DAKLICHTEN

BERT VAN LANGEN: "HET PIRAMIDEDAK ALS KENMERK VAN DE STOLP"

Bert van Langen is de architect van ‘Architektenburo Cornelis de Jong BNA’ te Midden-beemster. Het bureau is gevestigd in de markante stolpboerderij ‘De Meerwaarde’; een rijksmonument. Het architectenbureau is al decennialang gespecialiseerd in stolpen. Vanaf de oprichting zijn er inmiddels meer dan 300 stolpen gebouwd, verbouwd, gerestaureerd of gerenoveerd. Tevens heeft ‘Architektenburo Cornelis de Jong BNA’ diverse op de stolp geïnspireerde bouwwerken gerealiseerd zoals het gemeentehuis en een zorgboerderij in Beemster en een groot hotel in De Rijp.

Dak en daklichten kom je vaak tegen bij opdrachten?

BvL: “Bij een functieverandering van de stolp is er vaak behoefte aan meer daglicht. Dit kan gerealiseerd worden door middel van extra lichtopeningen in de gevel(s) en/of het dak. Het blijft echter altijd moeilijk; regelmatig is het worstelen en compromissen sluiten. Je hebt te maken met zeer uiteenlopende stolpen, streekgebonden kenmerken, de wensen en financiële mogelijkheden van de opdrachtgever, de regelgeving én niet te vergeten: de kenmerkende constructie, een essentieel onderdeel van de stolp.”

Jullie zijn veel bezig met historische stolpen en wat is daarbij het probleem?

Bv: “Het probleem bij een functieverandering

Glazen pui inplaats van dichte darsdeuren.

van historische stolpen - vooral als ze nog in de oorspronkelijke staat verkeren - is de daglichttoetreding. Een tekort aan daglicht kan immers deprimerend werken op de bewoners. Het is de kunst om voor (extra) daglichttoetreding gebruik te maken van bestaande mogelijkheden. Ik denk hierbij aan het openzetten van dichte deuren, dat wil zeggen achter de desbetreffende deuren een voorziening van glas te maken (al dan niet terugliggend). Indien de verdieping ook gebruikt wordt voor woondoeleinden én daglichttoetreding dus gewenst is, kan dat in de vorm van dakramen. De dakramen dienen dan bij voorkeur in een strak ritme uitgevoerd te worden; met als doel het creëren van een zo rustig mogelijk beeld. Ook is er een mogelijkheid om te kiezen voor een afwijkende vorm van daglichttoetre-

De darsdeuren gehandhaafd.

ding, waarbij de toetreding zich concentreert op een enkel punt. Dit kan bijvoorbeeld door een lightspleet te maken in het dakvlak. Het voordeel hiervan is dat er minder versnippering ontstaat. Voor wat betreft het aanbrengen van dakkapellen moet men wel enigszins terughoudend zijn. Een dakkapel op de voor-gevel in de vorm van een topgevel is echter meestal geen probleem.”

Vroeger was er toch ook daklicht in de boerderij?

Bv: “Ja, voor het woongedeelte.” Voor de bedrijfsruimte daarentegen had men niet zo veel behoefte aan daglichttoetreding, vandaar de kleine stalraampjes en een gesloten vierkant met een enkel dakraampje.”

Je ziet loggia’s ook als oplossing?

BvL: “Dit kan inderdaad een oplossing zijn bij stolpen die geen monumentale status hebben. De voorwaarde is dan wel dat de loggia niet geplaatst wordt op het voordakvlak. De loggia heeft twee functies, namelijk daglichttoetreding en buitenruimte. De technische afwerking is hierbij heel belangrijk. Als de loggia niet te groot is en de kleuren aangepast zijn aan de dakbedekking, geeft het in principe weinig verstoring van het dakvlak.”

Voorbeelden van goede oplossingen?

BvL: “Een aantal voorbeelden van goed geslaagde oplossingen die door ons architectenbureau ontworpen zijn, staan o.a. vermeld in het boek ‘De stolp te kijk’.” ▲

Zonnepanelen geven ernstige verstoring.

Steun gratis de natuur!

Doe uw online aankopen via koopvoordennatuur.nl

Gratis een steuntje bijdragen aan de natuur? Zonder dat het u iets extra's kost?

Ja, dat kan wanneer u zich aanmeldt en uw online aankopen doet via het koopvoordennatuur.nl platform. U vindt hier een keur aan aangesloten webwinkels, passend bij iedere behoefte. Deze webwinkel draagt vervolgens gemiddeld 4% van het aankoopbedrag af aan de natuurorganisatie van uw keuze. Het kost u dus niets, maar de natuur profiteert!

Meld u aan op www.koopvoordennatuur.nl en start uw online shopreis: voortaan via koopvoordennatuur.nl.

* o.v.v.: Cadeauparc, Wierkamp, Yvo Fiebert, Expit, Huis en Wijk Oost

Een initiatief van:
Landschap Noord-Holland

www.koopvoordennatuur.nl

Nu laag btw (6%) voor arbeid tuinaanleg en bouwen!

FRANS COMMANDEUR
TUINGEBOUWEN

ADVIES ONTWERP MAATWERK BOUWEN
T 0228 - 56 72 63 M 06 - 51 20 79 15 I www.tuingebouwen.nl

Bijvoet ENERGIE

Uw partner in duurzame energie

Verlaag Uw stookkosten

Bezoek onze EnergieBijeenkomst!

Warmte uit Hout

Tapwater uit Zon/Hout

Electriciteit uit Zon

U bent op Vrijdag 22 en Zaterdag 23 november van 9.00 - 21.00 uur van harte welkom in de EnergieBoerderij aan de Middenweg 1 in Heerhugowaard (naast Intratuin) en in de EnergieShowroom op Dijk 10 in Broek op Langedijk.

www.bijvoetenergie.nl

RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, t. 0229 262140, m. 06 20548854
www.rietdekkersbedrijfsijm.nl

BERICHT VAN ARCHITECTUUR LOKAAL, DE ORGANISATOR VAN DE STOLPENPRIJS 2013

STOLPENPRIJS 2013

Doe mee aan de Stolpenprijs 2013!

Om succesvolle voorbeelden van herbestemde stolpen door te geven aan nieuwe eigenaren en opdrachtgevers van stolpverbouwingen heeft de provincie Noord-Holland de Stolpenprijs 2013 in het leven geroepen. Met de Stolpenprijs wordt getoond wat er allemaal mogelijk is en welke kennis bij de verbouwingen is opgedaan. De prijs is bestemd voor de beste verbouwing of restauratie van een stolpboerderij. Stolpboerderijen waarbij de manier van herbestemming is vormgegeven goed is toegesneden op de nieuwe functie, komen daarbij in aanmerking.

Met aandacht verbouwd of gerestaureerd, dat is de opmerking die je regelmatig leest als het gaat om de verbouw of restauratie van een stolpboerderij. Dat is vaak een zorgvuldig en langdurig proces van restaureren, conserveren of renoveren. Maar wel met aandacht en liefde gedaan. De herbestemming van agrarisch boerenbedrijf tot bijvoorbeeld woonhuis of kantoor is een flinke klus. En om de karakteristieke vorm en constructie van de stolp kun je niet heen. Maar het zijn juist de karakteristieken die voor de uitdaging zorgen er een mooi project van te maken: het piramidevormig dak, gedekt met riet of pannen, de ligging van het 'vierkant' in het hart met eromheen de stallen voor koeien en kleinvee, de woning en de 'dars', werkruimte en bergplaats voor gereedschappen en machines.

Verschiedende functies

De stolp leent zich behalve als boerenbedrijf of royaal woonhuis, voor allerlei nieuwe functies. Zo zijn er stolpen verbouwd tot kantoor, galerie, zorgboerderij, museum of huisartsenpraktijk. Van binnen allemaal anders, maar van buiten nog steeds de vorm van een stolp. Elke functiewijziging vraagt om eigen specifieke ingrepen en iedere verbouwing is anders - net als de eigenaar, die zijn specifieke wensen heeft. Soms worden op het erf van de stolp ook nieuwe gebouwen of schuren toegevoegd, of wordt de beplanting aan de nieuwe functie aangepast. Zo krijgt het erf een nieuwe uitstraling, die past bij eigentijds gebruik. Ook dat is mogelijk bij de herbestemming van een stolp.

Sluiting inzendingstermijn op 18 oktober 2013

Heeft u uw stolpboerderij verbouwd of laten verbouwen en vindt u dat uw project tot voorbeeld kan dienen voor anderen, zendt dan in voor de Stolpenprijs 2013. U kunt ook een goed voorbeeld van een verbouwing of herbestemming die niet van u zelf is voordragen voor de Stolpenprijs 2013. De Stolpenprijs verloopt digitaal. Kijk voor meer informatie op www.arch-lokaal.nl/stolpenprijs-2013.

Prijs en jurering

De prijs wordt toegekend aan de opdrachtgever van de herbestemde dan wel gerestaureerde stolp en bestaat uit een speciaal ontworpen trofee. De jury nomineert maximaal 5 inzendingen en bezoekt deze met daarbij een gesprek met de opdrachtgevers op vrijdag 15 november 2013. De jury wijst één winnaar van de Stolpenprijs 2013 aan en kan maximaal twee eervolle vermeldingen toekennen. Aan een eervolle vermelding is geen prijs verbonden. Het resultaat van de prijs wordt openbaar bekend gemaakt door de Provincie door middel van een prijsuitreiking.

De jury bestaat uit: Lodewijk Baljon (voorzitter), Lodewijk Baljon Landschapsarchitecten; Dorine van Hoogstraten, architectuurhistoricus; Haiko Meijer, Onix architecten, stedenbouwers en ontwerpers en Ugur Pekdemir, directievoorzitter Rabobank Noord-Kennemerland; Marijke Beek (secretaris), Beek & Kooiman Cultuurhistorie.

Heeft u nog vragen?

Dan kunt u contact opnemen met Margot de Jager, margot.dejager@arch-lokaal.nl. De Stolpenprijs 2013 is ingesteld in het kader van het Jaar van de Stolp. Een Initiatief van de provincie Noord-Holland, in aansluiting op het Jaar van de Boerderij.

FRUITRASSEN BIJ POM

Op zaterdag 12 en zondag 13 oktober geeft de POMologische Vereniging Noord-Holland informatie over allerlei activiteiten en cursussen.

Zo is er toelichting over specifieke aspecten bij het werken op het boeren erf en in de boomgaard: snoeien en enten, ziekten en plagen in de boomgaard, beplantingsplannen en fruitrassenkeuze bij nieuwe aanplant. Er zijn via de POM vruchtbomen te bestellen. Tijdens de tentoonstelling kan meegebracht fruit (vijf stuks van hetzelfde ras) worden gedetermineerd. Bij grote drukte voor het determineerteam worden maximaal 6 verschillende rassen gedetermineerd. De overige vruchten zijn met een door POM te verstrekken determineerbrieftje achter te laten, waarover later bericht volgt. Ook op dit weekend zijn er imkerproducten en fruit en sap te koop en zijn er rondleidingen in de boomgaard en activiteiten voor kinderen. Locatie: Boerderij Zorgvrij, Genieweg 50 (Aan de R101), 1981 LN Velsen-Zuid. Tijd: Van 10 tot 16 uur, toegang gratis. Verdere info: 0299 - 681585 en www.hoogstamfruitnh.com

ENERGIEBOERDERIJ

Goed nieuws voor stolpisten die hun piramide duurzaam en energiezuinig willen maken. Zij zijn 22 en 23 november welkom in de Energie Boerderij in Heerhugowaard, Middenweg 1 (naast Intratuin) en in de Energieshowroom op Dijk 10 in Broek op Langedijk. Stolpbewoner Paul Bijvoet leidt rond met toelichting op de meest recente en innovatieve energietechnieken (fotoreportage op www.stookgoedkoop.nl onder 'projecten').

NOG HEEL IN HALFWEG

Halfweg Amsterdam en Haarlem staat een stolp waarvan de top van het dak nog net boven de vangrails uitpiept. Ooit een trots boerenbedrijf met tot in 1946 de koeien op stal. Van Staaveren, werkzaam in de melkhandel, nam de stolp enkele jaren daarna over, hield nog wat koeien maar zette hier een transportbedrijf op. De levendige tijd van alle dag in en rond de stolp werd in de jaren vijftig op (amateur)film vastgelegd. Nazaten hebben deze film op verzoek van Marja van der Veldt (auteur van Ruim Zicht, boerderijen onder het zand van Amsterdam) als document aan ons ter beschikking gesteld.

B I N N E N

In de Binnenkijker kijken we binnen in een stolp. Nog meer dan de exterieurs verschillen de interieurs van stolpen. In deze aflevering de combinatie woonstolp met camping. Bij de culinaire fietsroute 'Te stolp gaan' op 21 en 22 september een mooie en gewaardeerde tussenstop.

Het was zomer in West-Friesland. De zon hoog boven de groene polder. Dikke rietkragen langs de slootkanten. De frivole zonnerakken van de stolpboerderij glimmen in het zomerlicht als de met anti-zonnebrandolie ingesmeerde benen (en armen) van een badgast. Deze zomerse stolp ziet er aan alle kanten goedverzorgd uit en van verval is al sowieso geen enkele sprake. Bovendien is de nieuwe recreatieve functie in trek, zoals zal blijken.

Aan de vaart

We zijn te warskip (te gast) bij Cor en Ria Spijker die met 'Veerhof' een rustiek gelegen boerencamping runnen en zijn aangesloten bij het netwerk van de natuurkampeerterreinen. Het erf is als de stolp, goed onderhouden en hoewel het complex in een open polder ligt, geeft het erf een besloten indruk. Het is er vooral rustig. Dat is volgens de Spijkers ook precies de bedoeling. Toen de broer van Cor (Freek Spijker) plotseling overleed, namen Cor en Ria de stolp in 1996 over, die toen nog helemaal veehouderij was annex kaasmakerij (tot 1912). Het boerenbedrijf voortzetten was geen optie, maar het idee om een groene camping te runnen, sprak ze aan. Dat plan nam tot 2000 in beslag, en in 2005

herbouwden ze de stolp uit 1906 op het oude grondplan met behoud van het oorspronkelijke vierkant. Cor en Ria slaagden erin de sporen van het boerenleven in de stolp beleefbaar te laten. Hoewel de stolp op de begane grond grofweg gesproken in twee helften is ingedeeld, is de intimiteit gebleven. De nieuwe woonkamer (met een slim aangebrachte, zeer functio-nele loggia) is op de plek van de lange regel, een aansluitende en smaakvol aangebrachte aankapping dient als tuinkamer. "Het goedjaarsend", aldus Cor. Vol zicht op de hoogstam-boomgaard. Binnen opnieuw oude kleuren met gebruik van o.a. ossebloed, dodekop en bentheimer. Een over het geheel getrommelde hardstenen vloer ondersteunt het streven om de rust in het hele interieur te bewaren.

In de oorspronkelijke woonkamer een klassieke schoorsteenmantel die nog vraagt om een schoorsteenstuk. Detailleringen zijn sober, maar bijzonder effectief. De bedsteden met eronder de kelder (om die reden buiten een piepklein kelderraam in de voorgevel!) en in de doorgang tussen twee bedsteden het hol. Een bergruimte in het plafond. Binnenluiken achter ramen en voordeur als isolatie. Aan de andere kant slaap- en badkamers op de plek

van de oude tuigenkamer en de paardenstal in de dars met direct achter de darsdeuren in de kazenkamer het kantoor van de camping. Veerhof, genoemd naar de ligging langs de vaart of zoals die hier heet: de Veer.

Kikkertjesland

"Vroeger heette het hier het 'Modderweggie', zegt Cor, "dat leidde op zijn beurt naar het zogenaamde Oostwouder 'kikkertjesland', dus je begrijpt wel dat je als boer daar niet veel te zoeken had". Het land werd niet voor niks Voordelft genoemd en dan moet je weten dat delft net als graft oude namen zijn voor waterloop. Toen ruim een eeuw geleden een molentje werd gebouwd, verbeterde de waterhuishouding en werd in 1906 door opa Freek Spijker deze stolp gezet.

W-N-O-Z

Via de waterbak voor het regenwater, de schoorsteenmantel voor de kazemakerij en het bereiden van het varkensvoer gaan we via de trap naar boven. Daar wacht het vierkant van ruim 7 bij 8 meter met aan voor- en achterkant een ruim overstek, in opmerkelijk zware staanders en balken. Dito zwingen en ringbalken. Sparren zwaar en keurig in het gelid. Planken vervangen het riet achter de dakpannen. Door een (loze) dakkapel dat er vanaf de buitenkant uitziet als een bijzonder goed passend feesthoedje stroomt het daglicht naar binnen. In de balken en in de stijlen, merktekens die met letters de kanten van de windroos aangeven om de constructie goed passend in elkaar te kunnen zetten. W voor west enzovoort.

Vakwerk

De Spijkers tonen zich bijzonder ingenomen met het ontwerp en de adviezen destijds van Jan van Kooten, voorheen werkzaam voor de SHBO, en met het vaktimmerwerk van wijlen Ad Weel. "Als je zag hoe die werkte, een lust voor het oog!" Ondertussen blijft de camping-telefoon geregeld overgaan. Als Cor ten slotte echt op zijn praatstoel zit, is het tijd voor afscheid. We worden uitgezwaaid. Buiten valt de rust op het erf opnieuw op.

Thuis ga ik op zolder eerst op zoek naar mijn kampeerpaspoort. U ook? Boeken via info@campingveerhof.nl

k i j k e r

IWEMA BOUW
De aannemer voor uw stolp!
06 - 108 26 456

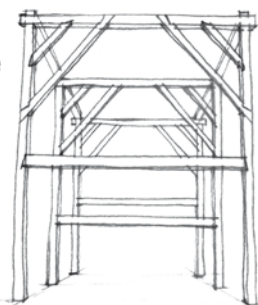
Ook adverteren?

Bel of e-mail naar
0229 27 27 00 - carla@ipsis.nl

ipsis

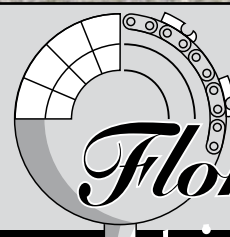
marketing • reclame • internet • crm

restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw

ARCHITECTENBUREAU
KLEIN

Zaanweg 59
Wormerveer
075-6287686
www.kleinbv.nl

Floridus
tuin & groen

- hoveniersbedrijf
- tuinontwerp en adviescentrum
- sport en recreatie
- tuinwinkel

**Met aandacht
voor**

*woning, bewoner
en omgeving.*

Het Woud 10 - 1688 JE Nibbixwoud
telefoon 0229 - 57 16 29
E-mail hoveniers@floridus.nl
www.floridus.nl

MOLENAAR
BERGEN RIETDEKKERS KOEDIJK
072 581 33 97 072 561 44 46

Bekijk onze website op www.molenaarrietdekker.nl

**BOUW
GARANT**

Heeft u bouwplannen?

Akerbouw bv
BURGER EN UTILITEITSBOUW

Uw onderhouds- en restauratiepartner in
Noord-Holland

Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest T: 0251-315817 www.akerbouw.nl

BOER&JONGENS

Wijn del Jongens (1943-2010) legde het boerenleven vast in vele kenmerkende facetten. Dit keer een selectie beelden in kleur gekozen door zijn levenspartner Dieuw Schuijtemaker. Met deze kleurrijke serie nemen we in het Jaar van de Stolp gepast afscheid van deze gewaardeerde rubriek.

In Westzaan aan het Zuideinde 212 staat hoeve 'In de Bogaart' als representant van de Zaanse hooihuisboerderij. Erachter, o wonder, een zogenaamde onvolledige stolp. Zo niet het mooiste, dan toch wel het allermooiste modelletje. Het voorste (woon)gedeelte is -helaas- gesloopt, er staat nu een nieuwbouwwoning. Maar de veestalling en deze prachtige onvolledige stolp zijn blijven staan. De kern hiervan bestaat uit een kapberg of kapschuur waarvan de wanden van het vierkant zijn 'behangen' met oud-Hollandse rode dakpannen. Daarachter bevindt zich de berg, de winter voorraad hooi. De toepassing van deze aan haakjes opgehangen dakpannen is een typisch Zaanse uitvinding. Hierdoor ontstond een duurzame en waterdichte hooiopslag met een uitstekende ventilatie.

Kleurenstaal

Duidelijk zichtbaar zijn de houten aankappingsen of afhuivingen in zwart geteerde houten wanden. Een sterk kleurenstaal van hout en

FOTO: WIJNDEL JONGENS

keramiek. De uitbreidingen zijn bedoeld voor jongvee, schapen met lammeren of de stalling van tractor en karren. De houten wanden zijn zowel geweegd (liggende delen) uitgevoerd, als gepotdekseld (verticale delen) en zelfs (zie de groene wand rechts) uitgevoerd in rabat (liggende delen, mes en groef). Met zwarte windveren en waterborden en in de combinatie hout met dakpannen is dit een schaars geworden, doch uiterst boeiend type. In de Beemster staat ook een voorbeeld van een kapberg met rondom dakpannen (zie nieuws-

brief nr.70), unieke landelijke bouwkunst in keramiek, anno 1896 gebouwd in opdracht van veehouder C. Honig Kzn. Een echte Zaan-kanter. Vandaar!
Vanuit het Jaar van de Stolp wordt geijverd voor een documentair en verklarend boekwerkje van deze schaarse en opmerkelijke bouwvorm op het Noord-Hollandse platteland: de dakpankapberg. De Boerderijinstichting zoekt hiervoor nog financiële steun.

WJ/WM

STOLP

Stolp is de titel van de nieuwe roman van Ina Slot en gaat over de bewoners van de boerderij Zorg en Hoop. Hoe leefden en werkten de mensen daar, welke verhalen worden verteld, welk geheim waart er rond? Zorg en Hoop is al drie generaties in het bezit van de familie Wit. Maar Klaas Wit, de laatste boer, wil verhuizen. Vanwege de erfenis van zijn oudste broer Jan komen de familieleden in 2006 nog één keer bijeen in de stolp. Aan de hand van karakteristieke voorwerpen worden acht familie verhalen, spelend van circa 1880 tot 1980, verteld.

Stolp is de vierde roman van Ina Slot, in eigen beheer uitgebracht met technische realisatie is van uitgeverij Pirola. ISBN 978-90-6455-7392, 152 pagina's, verkrijgbaar bij de boekhandel. Verkoopprijs € 12,50.

stolpenwinkel

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: (bestellingen inclusief verzendkosten)

... ex. Houten Boerenhekken op kaart, set van 8 kaarten à € 10,-

... ex. boek Noord-Hollandse Boerenhekken à € 17,50

... ex. kaarten en boek Houten Boerenhekken samen € 22,50

... ex. boek De Stolp te Kijk à € 19,50

Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

Uitknippen of kopie maken en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijinstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
Per e-mail: stolpen@xs4all.nl

JELLE APPELMAN
T I M M E R W E R K E N

**Onderhoud
Nieuwbouw
Renovatie**

Kievit 15 1645 TR Ursem
tel 072 502 18 55 mobiel 06 51 707 564
www.jelleappelman.nl

**Onderlinge Verzekeringsmaatschappij
De Veenhoop**

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf € 1,60 %/oo en woning steen/schroefriet vanaf € 0,80 %/oo.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

**sander douda
architecten bna**

1841 gb stompetoren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803
e-mail: post@sanderdouda.nl

www.sanderdouda.nl

Voor uw rieten dak
www.kooijmanrietdekkers.nl

**Kooijman
Rietdekkers**

Rietdekbedrijf J.P. Kooijman B.V.
Ruigeweg 119A, Schagerbrug
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49

- dakvernieuwing
- renovatie dakconstructies
- aanbrengen isolatie/- platen
- reparatie en onderhoud
- dakramen en dakkapellen
- ontmossen

**PRONK BOUWT MET
MEERWAARDE**

PRONK BOUW BV
nieuwbouw verbouw onderhoud

Machinestraat 2, postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 391374, fax (0226) 392032
E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

ipsis creëer effect!
marketing • reclame • internet • crm

**Effectieve website
voor € 795,-**

WebStart®

www.ipsiswebstart.nl
www.ipsis.nl

Kiek 24. Opmeer. Door 5 inzenders herkend.

KIEK 24

De kloeki stolp die je met de centraal op de kroonlijst geplaatste naam Veelust onder zes 'wenkbrauwen' indringend aankijkt, bracht geen van onze lezers op een spoor. Vandaar opnieuw de oproep deze Veelust te traceren. Dat was onze tekst in de vorige nieuwsbrief. Maar ziedaar: zoiets moet kennelijk even rijpen want de afgelopen weken kwamen er ineens zeven meldingen met oplossingen. En je zou het niet verwachten: de stolp Veelust stond in Opmeer, aan de Breestraat. In deze dorpsstraat zou je de foto met die vrije ligging van de stolp niet eentweedrie lokaliseren. Bizar is dat deze van oorsprong mooie stolp moest wijken voor het parkeerterrein van het megalomane, nooit geopende Scheringamuseum.

Vijf maal goed, twee niet

Mevrouw Konijn uit Wognum wist te melden dat veehouder Brak er boerde en na een tragisch ongeluk met zijn zoon geen opvolger had. Transportbedrijf Loos gebruikte de boerderij daarna als stalling en kantoor zonder er onderhoud aan te verrichten. Ook Jan Mantel en de heer Hakvoort uit Wieringerwaard wisten dit ons te melden. Rien Roodzant wist dat de stolp in 2009 nog aan de Breestraat stond. Hij stuurde per mail enkele foto's waaronder een uit 1958. Lourens Schuijtemaker uit Grosthuizen mailt: ik vermoed dat het om een stolp in Opmeer gaat, aan de Breestraat en het was dacht ik nummer negen". Arie Zee van boerderij 'de Stins' in Lambertschaag lokaliseerde de stolp in Benningbroek, als de boerderij van Dirk Vlaar ('Rooie Dirk'). Dat blijkt niet juist. Ook Agnes Kreuger uit Hauwert heeft het mis want die situeert Veelust op Zwaagdijk en is in de war met een overigens majestueuze stolp aldaar, onder de naam Land en Veelust.

Ondanks bezwaren gesloopt

Veelust werd in 2009 afgebroken, ondanks lokale protesten en ons bezwaarschrift. Wij voerden aan dat met de sloop (wederom) een belangrijk stuk identiteit van het dorpsbeeld verloren zou gaan en dat de gemeente het blijken zijn eigen inventarisatie van in aanmerking komende monumenten ook als een bijzondere stolp waardeert ('bijzonder fraaie voorgevel, markante en beeldbepalende situering'). De reactie van de gemeente was dat de gemeenteraad geen vervolg aan de inventarisatie wilde geven en sloop niet tegen te houden was. Op de hoorzitting werd wel nog herbouw aangekondigd. Dat is overigens tot nu toe niet gerealiseerd.

Kiek 25. Nog steeds mooi posierend voor gave stolp.

KIEK 25

Eén reactie op de foto met het dorps tafereel: Cees de Waal uit Middenbeemster bericht ons: "Kiek 25 doet mij denken aan Oostwoud, niet ver van de splitsing richting Twisk en Midwoud". Klopt? Doorspeuren graag, Vrienden.

KIEK 26

Alweer zo'n kenmerkend Noord-Hollands dorpsbeeld met een stolpboerderij in de hoofdrol. Okay ... het zijn er twee, maar we gaan het hebben over de voorste stolp met de royale ronde schoorsteen. Zo weggeknipt uit het fotoalbum van ene familie Laan. Behalve dit en het nummer 4 op de paal voor bovengrondse elektrische bedrading zijn dit de enige aanwijzingen.

Weer een dorp

De stolpboerderij staat met de voorgevel evenwijdig aan de dorpsstraat. De korte noklijn verradert een stolp met een overstek aan de voorzijde om de woonruimte te vergroten.

De stolp van het Noord-Hollandse normaaltype is rietgedekt met een dakspiegel in ojief motief en met een kleine maar sierlijke dakkapel met lofwerk. Aan de voorkant een T-raam, het kleine zijraam valt des te meer op! Onder de rieten kap vijf en drie rijen (voorgevel) dakpannen tot de respectieve goten. Voor- en zijgevel zijn in sober metselwerk uitgevoerd. De raam- en deurpartijen in de voorgevel evenwichtig verdeeld. Opmerkelijk is de licht gebogen bovendorpel. De voorgevel met kroonlijst is iets hoger dan de zijgevel. Onderaan een redelijk hoge en witte smetrand in beide gevels en in de zijgevel een raam op de hoek met de voorgevel en verder enkele halfronde stalramen, door de wingerd nauwelijks zichtbaar.

Proper en net

Aan de wegzijde aan de zijkant van de stolpboerderij eerst een eenvoudig hek van vier horizontale planken op gelijke afstand van elkaar. Een stevig en degelijk boerenhek zonder franje. Heel anders is het hek direct voor de stolp. Dat hek draagt op heel subtiel wijze bij aan de boerenpronk van de voorkant. Het over de gehele breedte van de stolp aangebrachte witte hek van verticaal aangebrachte dunne latten, dient uitsluitend om de properheid van de boerenfamilie te benadrukken en past helemaal bij de brede -eveneens witte- smetrand. De brede toegangspoort is in dito lattenstramien uitgevoerd met stevige steunpalen, bekroond met fors en fraai houtsnijwerk. Het hek naar het erf direct voor de stolp is uiteraard veel smaller, maar heeft dezelfde stijlkenmerken. Een uitzonderlijk staaltje van boerensier. De jonge bomen (rode beuken?) in de voortuin dienen het zelfde doel. Hier boeren wij, en wel heel netjes en schoon.

De vraag

Wie kent deze stolpboerderij en weet waar deze stond of liever staat? Meldt u zich dan bij het secretariaat. Kom op, beste stolpenspeur-neuzen en weten we al in de volgende nieuwsbrief het antwoord op deze vraag. ▲

Kiek 26. Stolp met mooie details, maar waar?

STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Het Tolhuys in **Heerhugowaard** wordt opnieuw met riet bedekt. De bekleding is geoogst in het Geestmerambacht en in de Vinkenveense plassen. De stolp op de rand van Veenhuizen dateert van rond 1640.

Een zilveren tasbeugeltje uit 1969 is het enige dat over van een verbrande stolp in **Binnenwijzend**. 'Gekocht voor onze bruiloft, maar zoekgeraakt'. De vondst van archeologen heeft veel emotionele waarde.

Kauwen worden een plaag voor stolpen. De vogels plukken steeds vaker de korte rietjes op de top van het gedekte dak weg, op jacht naar insecten. Het aantal broedparen in **Noord-Holland** is al meer dan 30.000 stuks.

De ene icoon -stolpen- omringd door een andere - molens. Een mooie ontdekking in **Heerhugowaard** voor de NHD-Zomertoer: tussen stolpen zijn vijf binnenkruiers te zien van vijf verschillende polders. Uniek!

Op zijn reis langs veehouders komt hij ze nog tegen: beesten in een stolp. Zoals in **Oosthuizen**. Ruud Spil schildert koeien en werkt aan een nieuw boek: Kijk op koeien.

Het Westfries Genootschap verleende op de ledenvergadering in **Schagen** de Westfries-landprijs 2013 aan Jaap de Wit en Henk Komen. Beide boerderijkenners stelden boeken samen, over Schagen resp. Heerhugowaard.

De Vijnhoeve in **De Weere** krijgt een nieuwe toekomst als zorgboerderij. De eigenaar heeft de stolp geschonken aan Leekerweide, wooncentrum voor mensen met een beperking.

De stolp van De Hooimaker in **Assendelft** gaat bijna volledig schuil achter de grote collectie heksenbollen en andere cadeaus van deze 'Leukste winkel van Noord-Holland'.

In je handpalm genieten van verhalen over stolpen en ander moois in **Waterland** en **Zeevang**? Fietsroutes zijn verrijkt met QR-bordjes, te lezen met je smartphone.

Heemskerk zet een stolp te koop. De gemeente heeft zelf geen bestemming voor het gemeentelijk monument. De hoeve uit 1900 kwam eind 2011 leeg en verarmt.

Voor stolpenbouwer en -restaurateur Hans Iwema is Starre Kroon in **Burgerbrug** zijn visitekaartje én showroom. De hoeve uit 1797 telt 2,5 vierkant. De aarde levert alle warmte.

'Lekker koetelen in en om huis, dat houdt ons goed bezig'. De bewoners van een stolp in **Sijbekarspel** zijn 60 jaar getrouwd. Het diamanten paar hoopt er nog lang te blijven.

Het boerenerv inspireert. Zeker Piet-Jan van den Kommer in **Stompvoren**, ontwerper van binnen- en buiteninterieurs. Op het erf van zijn stolp versterken vijf bedrijven elkaar. ▲

Kapberg met stal; oerstolpvorm in Uitgeest.

FOTO: JAN DECKWITZ

TENTOONSTELLING

In Uitgeest is in het gemeentehuis in de maanden november en december de tentoonstelling Uitgeester boerderijen. De historische vereniging Oud Uitgeest toont hierbij bijzonder beeldmateriaal in 12 panelen. Het accent ligt daarbij op het zichtbaar maken van de vroegere en de tegenwoordige situatie. Van enkele in het oog lopende restauraties zijn aparte overzichten gewijd zoals aan het beeldbepalende boerderijcomplex Het Kooghuis. ▲

BESTUUR

Wim Schermerhorn heeft recent zijn bestuurslidmaatschap beëindigd. Hij vormde de schakel met de agrarische wereld en gaf jarenlang gedegen en gewaardeerde adviezen. Wim wist in zijn talloze contacten het belang en doelmatig gebruik van de stolp, ook in veranderende agrarische omstandigheden, helder en overtuigend te verkondigen. In Nieuwsbrief 75 meer over de bestuursamenstelling. ▲

Nieuwsbrief nr. 74 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', september 2013.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10 - 12.30 uur), e: stolpen@xs4all.nl website: www.boerderijenstichting.nl

Bank: 338181 t.g.v. Boerderijenstichting Noord-Holland, Alkmaar.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging en advertenties: Elise Bon en Carla Buijsman ipsis b.v., Zwaag (0229 - 27 27 00)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 2.000 exemplaren

Het bestuur van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

Evert Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

Mart Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

Evert Barendrecht (penningmeester)
Jan Greshoffstraat 20, 1822 JC Alkmaar

Willem Messchaert (perscontacten, vierkantdeling) Kerkepad 12, 1767 CJ Kolhorn

Melanie Balledux, Warmenhuizen
Joop van Diepen, Oosterblokker
Sander Douma, Schermerhorn
Wilma Eelman, Den Burg
Maarten Koning, De Goorn
Henk de Visser, Oudorp
Anneke Zandt, Twisk
Peter van Zutphen, Anna Paulowna

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische cq esthetische aspecten en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' te verstrekken.

Voor een dergelijk advies wordt een bijdrage van € 90,- (all-in) in rekening gebracht.

Bouwkundig adviseur: Piet Tamis.

Verzoeken om advies te richten aan het secretariaat:

Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen
e: stolpen@xs4all.nl

Zie ook onze website: www.boerderijenstichting.nl

De nieuwsbrief verschijnt 4 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!